Metsäpirtin AHTIAISET

Toukokuu 2021

Metsäpirtin Ahtiaisten Sukuseura ry

Jäsenlehti, toukokuu 2021

Sisällysluettelo:

Esimiehen palsta 1
Marttinan kylän synty 3
Sähköpostiosoitteiden testaus 6
Kirjavinkkejä 7
Inkerinsuomalaisten vaietut muistot 9
Karjalaiset suvut 10
Puumerkki on omistajamerkki 11
Vanhojen kirjeiden kertomaa 17
пирожки - eväitä virtuaalimatkalle 19
Virtuaalimatka Metsäpirttiin 21
Talo Viisjoella Harjunkylässä 23
Vuosikokous 2020 ja 2021 30
Sukuseuran toimintakertomus 2019-2020 30
Yhdistyksen tuloslaskelma 32
Hallituksen yhteystiedot 34

Esimiehen palsta

Korona-kurjimusta on kestänyt jo yli vuoden. Kokoontumisrajoitukset ja etäisyysvaatimukset jatkuvat todennäköisesti vielä kuukausia. Pientä toivoa epidemian laantumisesta on näkyvissä, mutta niin oli viime kevään lopullakin. Alkukesälle ei rajoitusten takia voi toteuttaa mitään kokoontumisia. Toivotta-

vasti pystymme pitämään seuran vuosikokouksen turvallisesti lähikokouksena ja vielä sisätiloissakin elo- tai syyskuussa. Jos lähikokous ei onnistu, kokous pidetään verkkokokouksena.

Etätyöskentely- ja etäkokous ympäristöt ovat kehittyneet huimasti viime aikoina. Näitä voi käyttää kaikenlaiseen etäryhmätoimintaan sukulaistapaamisista viininmaistajaisiin. Tilaisuuksiin tarvitaan joku, joka organisoi tapaamisen ja lähettää kokouskutsut. Ilmaisillakin ohjelmilla saa järjestettyä lyhyitä alle tunnin kokouksia. Näitä kannattaa kokeilla sukulaistapaamisiin.

Koronasululla on ainakin itselleni ollut veltostava ja laiskottava vaikutus. Lehtemme edellisessä numerossa kaavailin, mitä kaikkea voisi tehdä, kun rajoitusten vuoksi tulee joutoaikaa. Katselin nyt tuota listaa ja huomasin, etten ole tehnyt mainituista asioista juuri mitään. Valokuvat ovat edelleen skannaamatta, järjestämättä ja kommentoimatta. Taiteiluunkaan ei ole löytynyt inspiraatiota. Sulun loppuminen tulee aiheuttamaan melkoista säpinää erilaisissa harrastustoiminnoissa. Ehkäpä se aktivoi muutenkin.

Sukuseuran tiedottamista on hoidettu jäsenkirjein. Kirjeiden postimaksut ovat kasvaneet ripeään tahtiin. Kustannusten säästämiseksi voisimme lähettää jäsenkirjeitä enemmän sähköpostitse. Jäsenrekisterissämme on paljon sähköpostiosoitteita. Osa niistä on toimivia ja sellaisia, joita seurataan. Osa on vanhentuneita. Jäsenten sähköpostiosoitteiden toimivuuden testaus on ollut työlistalla jo pitkään. Tänä keväänä tuo testi tehdään.

Sukuseuran yhteydenpitoon on käytössä Facebook-ryhmä ’Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseura ry’. Ryhmä on suljettu, mutta sinne hyväksytään kaikki kiinnostuneet. Ryhmään voi lähettää sukuun liittyviä uutisia, valokuvia, kertomuksia, kysymyksiä ja muuta Ahtiaisiin liittyvää.

Hyvää kesää
ja terveyttä kaikille!

Harri Laine

Marttinan kylän synty

Ahtiaisten kotiseutua Metsäpirtissä oli Viisjoen kylä eli muinaisen Vanhajaaman kylän koillisosa. Suku levittäytyi jonkin verran myös muihin kyliin. Saaroisten kylään suurin osa Ahtiaisista tuli 1880-luvun alussa isojaon yhteydessä suoritetun kylärajojen muutoksen seurauksena. Viisjoesta erotettiin tällöin osa (Saaroinen 2), joka liitettiin Saaroisten kylään. Useimmat alueen tiloista olivat alueella jo ennen kylärajojen muutosta. Uudisasutustakin Saaroinen 2 alueelle tuli. Esimerkiksi Heikki Martinpoika ja Tahvo Tahvonpoika Ahtiaisten tilat yhdistettin ja tila siirrettiin Viisjoen ydinalueelta Saaroinen 2 alueelle Ahosaari nimiseksi tilaksi.

Merkittävä Ahtiaisten keskittymä löytyy myös Korholanjaama 2:sta. Keskittymää kutsuttiin Marttinan kyläksi. Tämä ei ollut virallinen kylänimi, mutta esiintyy kartoissakin. Isojaon jälkeinen Korholanjaama 2 on syntyhistorialtaan samantapainen kuin Saaroinen 2. Alue oli ennen isojakoa osana toista kylää, pääasiassa Vanhajaamaa. Toisin kuin Saaroisissa Korholanjaama 2:n tilat eivät olleet valmiiksi uudella alueella, vaan siirtyivät sinne vasta isojaon yhteydessä. Korholanjaama 2 sijaitsi irrallaan vanhasta Korholanjaaman kylästä.

Korholanjaaman, Saaroisten ja Viisjoen kylien ydinalueet 1880-luvulla isojaon jälkeen. Kylille kuului näiden alueiden lisäksi metsäalueita sekä ranta-alueita Laatokan rannasta ja Taipaleenjokea reunustavalta Suvannon lietteeltä.

Alkuperäinen Korholanjaaman kylä sijaitsi Viisjoen luoteispuolella. Tämä paikka tunnettiin myöhemmin nimellä Paukunmäki. Toisella puolella jokea oli

Joentaan kylä. Vuoden 1728 maakirjan mukaan Korholanjaamassa oli kaksi tilaa: 1. Mikko Pusan tila ja 2. Juho Erikinpoika Luukkosen tila. Korholanjaaman tiloille oli jo tuolloin annettu numerot. Samoin oli tehty parissa muussakin Sakkolan kylässä. Arkuntanhuassa oli jopa 12 numeroitua tilaa. Suurimmassa osassa Sakkolan kylistä ei ollut tilanumeroita. Kyliä pidettiin yhtenä tilana, jonka numeroimattomia osia talonpoikien tilat olivat.

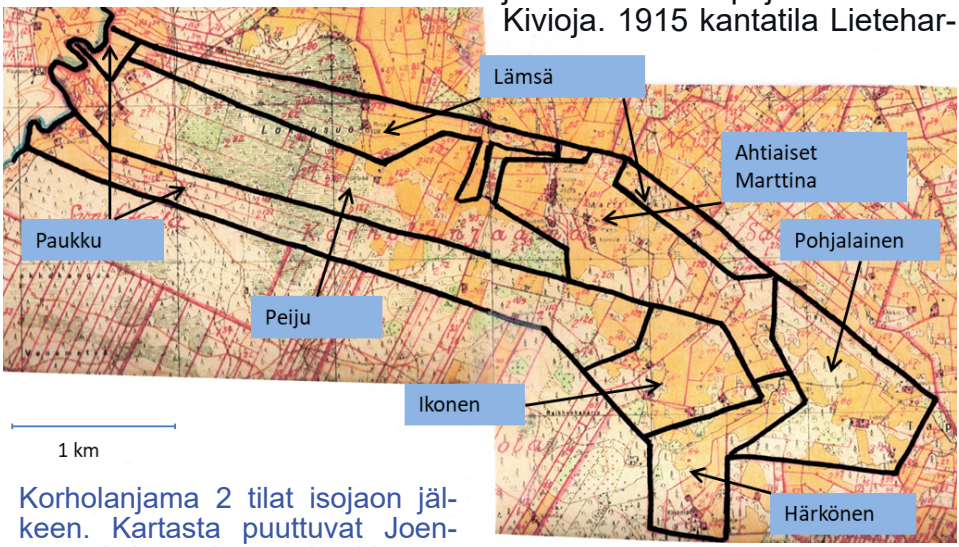
Vuonna 1731 Korholanjaama 1 siirtyi Tahvo Haapsaarelle. Vuonna 1742 Korholanjaama 2:n isännäksi tuli Matti Paukku. Tämän jälkeen Korholanjaama 2 pysyikin pääasiassa Paukun suvulla. Paukuille siirtyi myös osia Korholanjaama 1:stä. Korholanjaaman tiloja lohkottiin muutamaan kertaan 1800-luvun vaihteessa. Kylä kuului venäläisiin lahjoitusmaihin. Valtio osti lahjoitusmaat vuonna 1873 edelleen talonpojille myytäviksi. Samalla käynnistettiin isojako tilojen yhtenäistämiseksi. Korholanjaama 2 oli tuolloin jakautunut 6 tilaksi. Tiloja isännöivät Ville Paukku, Heikki Peiju, Pekka Pulakka, ja Sakari Ikonen. Heillä kaikilla oli yhteys Paukun sukuun. Kaksi Saaroisten hovin hallinnassa ollutta kylän tilaa oli autioina.

Isojaossa Korholanjaama 1:n tilat jäivät Paukunmäelle. Kaikki Korholanjaama 2:n tilat siirrettiin pois mäeltä Vanhajaaman raakamaalle. Tällä alueella ei ollut taloja, mutta sinne oli raivattu pari pelto- ja niittyaluetta. Kaksi Korholanjaama 2:n tilallisista ei halunnut muuttaa. Tiloille löytyi vaihtokauppojen kautta uudet isännät. Myös autioina olleille tiloille löytyi isännät.

Isojakotoimituksen ollessa vielä kesken Korholanjaama 2:n ykköstilan isäntä Ville Paukku kuolee. Leski Hanna Susi muuttaa lapsineen vanhempiensa kotitilalle Metsäpirtin kylään. Viisjoella Martti Taavinpoika Ahtiaisen perikunnan tilaa isännöivä Heikki Martinpoika Ahtiainen hankkii Paukun tilan perikunnalle. Hän ei kuitenkaan siirry itse tilalle, vaan siirtää oman perintöosuutensa Martti Taavinpojan tilasta Saaroisiin. Korholanjaamaan siirtyvät Heikin veli Matti Martinpoika, hänen poikansa perheineen sekä hänen edesmenneen veljensä Taavin pojat perheineen. Marttina nimitys juontanee juurensa juuri Martti Taavinpoikaan, jonka jälkeläisiä siirtyjät olivat. Erään perimätiedon mukaan jo Martti Taavetinpojan Viisjoen tilaa olisi kutsuttu Marttinaksi.

Korholanjaama 2:een perustettiin kaikkiaan 7 tilaa: Ahtiaisten, Heikki Peijun, Pietari Paukun, Sakari Ikosen, Simo Härkösen, Aatami Pohjalaisen ja Antti Lämsän tilat. Näiden tilojen päärakennukset rakennettiin

tai siirrettiin paikalle 1880-luvun alussa. 1800-luvun puolella kylään tuli vielä kaksi alkuperäistiloista lohkottua uutta tilaa. 1900-luvun puolella tilojen pilkkominen kiihtyi. 1930-luvun puolivälissä Korholanjaama 2:ssa oli 65 tilaa ja 200 asukasta. Ahtiaisten sukuun kuuluvia näistä on yli 80, kun mukaan lasketaan myös erinimiset tytärten jälkeläiset. Suurin osa kylän tiloista oli pieniä. Vain 8 tilalla oli viljeltävää tai viljelyskelpoista maata yli 10 hehtaaria. Erillisiä pieniä metsäpalstoja on useita.

Korholanjama 2 tilat isojaon jälkeen. Kartasta puuttuvat Joentaan kylän sisään koukkaavat metsäpalstat sekä erillisalueet.

Ahtiaisten ensimmäinen asuinrakennus Korholanjaamassa löytyy kartoista, joko nimellä Venäjäntienpää tai Lieteharju. Nimet annettiin tiloille vasta päätilan ensimmäisen lohkomisen yhteydessä vuonna 1900. Venäjäntienpää oli Matti Martinpojan tila ja Lieteharju Taavi Martinpojan poikien tila. Tämä lohkominen oli tasajako, joten siitä ei voi päätellä kumpi tiloista oli kantatila. Maakirjassa kantatila mainitaan usein lohkomisissa viimeisenä, mutta poikkeuksiakin löytyy. Tässä lohkomisessa viimeisenä on mainittu Lieteharju. Lieteharju jaettiin 1907 Taavi Martinpojan poikien kesken. Kantatila Lieteharju jäi Antti Taavinpojan pojille. Heikki Taavinpojalle tuli uudistila Ahola ja Martti Taavinpojalle uudistila Kivioja. 1915 kantatila Lieteharjusta erotettiin vielä Kuusisto niminen tila. Lieteharjun isäntänä oli tällöin Taavi Antinpoika ja Kuusiston isäntänä Tuomas Antinpoika. Kantatila Venäjäntienpäästä lohkottiin vuonna 1913 kolme uudistilaa Matti Martinpojan pojille: Väliharju Martti Matinpojalle, Koivula

Taavi Matinpojalle ja Kiviharju Antti Matinpojalle. Kantatila jäi Jaakko Matinpojalle.

1900-luvun alkupuolella Ahtiaisia löytyi Korholanjaama 2:sta myös muilta kuin Ahtiaisten alkuperäiseltä tilalta. Salomo Ahtiainen oli ostanut osan Peijun tilasta. Martti ja Tahvo Ahtiainen olivat ostaneet osia sekä Härkösen että Pohjalaisen tiloista. Lämsän tilan isännän Antti Joosepinpoika Saarisen puoliso oli Aune Paavontytär Ahtiainen. Paukun osatilan isännän Simo Pietarinpoika Paukun toinen puoliso oli Aune Taavetintytär Ahtiainen. Emil Pohjalaisen puoliso oli Anna Aaprontytär Ahtiainen. Heikki Aataminpoika Ahtiainen oli puuskana Heikki Peijun tilalla.

Harri Laine

Sähköpostiosoitteiden testaus

Lähetämme toukokuun alussa testisähköpostin kaikille jäsenille, joiden jäsenrekisterissä olevissa tiedoissa on sähköpostiosoite. Viesti saapuu osoitteesta **suku.ahtiainen@gmail.com**

Sähköpostiosoitteita on tarkoitus käyttää paitsi jäsenkirjeiden lähettämiseen myös tiedon välittämiseen erilaisista jäseniä mahdollisesti kiinnostavista tapahtumista tai esitelmistä. Tällaisia voisivat olla esimerkiksi Karjalan liiton tapahtumat, joita lisääntyvässä määrin pyritään järjestämään verkossa. Tiedotus sähköpostitse tapahtuu sukuseuran kautta. Osoitteita ei luovuteta ulkopuolisille (sukuseuran jäsenrekisteriä koskevan rekisteriotteen voi lukea seuran nettisivulta kohdasta ”*yleisinfo/jäsenrekisterin rekisteriote*”).

Lähetettävässä testisähköpostissa pyydetään kuittaus viestin perilletulosta (paina ”*vastaa*” ja lähetä takaisin tervehdys sukuseuralle). Tarkista roskapostikansiosi, jos et ole saanut sukuseuran sähköpostiviestiä **15.5. mennessä**. Jos viestiä ei kuulu ja haluaisit saada jäsenkirjeet, laskut ja tiedotteet sähköpostitse, ilmoita oma ajantasalla oleva sähköpostiosoitteesi sukuseuran jäsenrekisteriin osoitteeseen **suku.ahtiainen@gmail.com**

Kirjavinkkejä

| **Lassi Hakulinen:** *Kronstadtin varjot*. Bookcover 2020. 406 s.

Menneenä talvena maaliskuussa tuli 100 vuotta Kronstadtin linnakkeen kapinasta. Tämä historiallinen romaani alkaa vuodesta 1919 Terijoelta, kun Suomen ja Venäjän rajamaalla oli levotonta. Oli brittijoukkoja, suomalaisia ja mensevikkejä taistelemassa bolsevikkeja vastaan. Vakoilu ja salakuljetus oli yleistä.

Kirjan alkupuolella tapahtumat kerrotaan suomalaisten viranomaisten näkökulmasta, myöhemmin vastapuoli kertoo tapahtumat. Päähenkilöitä ovat lakimies Sakari Virranpauhu, hänen ihastuksensa Svetlana Stepanova, brittivakoojat ja armeijan miehet. Jännittävien historiallisten tapahtumien ohessa joutuvat Sakari, Svetlana ja brittiupseeri kolmiodraaman pyörteisiin. Kronstadtin kapinalliset pyrkivät pakenemaan Suomeen, ja Svetlana kadottaa pienen poikansa.

Kuitenkin kesällä 1939 Sakari on havaitsevinaan Svetlanan Lintulan luostarissa. Tammisaaren vankileiriltä 1918 vapautettu Arvid Kömi ei löydä kotiseudullaan Valkeakoskella enää toimeentuloa, joten hän suuntaa vaimonsa kanssa itärajan yli. Punaarmeijan joukoissa hän on kukistamassa Kronstadtin kapinaa. Talojen raunioista löytyy pieni ihme. Stalinin vainojen alkaessa suomalaisia ruvetaan siirtämään pois epäilyttävinä henkilöinä. Sakarin elämää seurataan myöhemmin Tampereella, jossa hän joutuu puuttumaan äärioikeiston toimiin.

Kuka onkaan jatkosodan aikana Kuhmalahdella kiinniotettu venäläinen desantti? Ratkeavatko kysymykset vanhan tutun brittia-

gentin avulla? Monipuolisen kirjan vaiheet päättyvät vuoden 1952 Helsingin olympialaisiin.

Lassi Hakulinen: *Laatokan sini - romaani suurilta vesiltä*. Myllylahti 2014. 319 s. Karttoja.

Vuoden 1944 lopulla evakkomies, Laatokan kalastaja Mikko Räty haaksirikkoutuu Päijänteellä. Pienen saaren erakko pelastaa hänet. Kelirikko estää liikkumisen, Mikko kertoo erakolle elämäntarinaansa.- Kurkijoelta kotoisin oleva Mikko ja veljensä Antti ovat oppineet Laatokalla kulkemisen taidot. Isovanhemmat asuvat Metsäpirtin Saaroisissa. Kun 1930-luvun lopulla nuoret miehet ovat hakemassa Miikkulaisissa kalastuslupaa naapurimaan puolelle, he saavat inkeriläisperheeltä avunpyynnön päästä Suomeen turvaan. Salakuljettaja yrittää auttaa pakosuunnitelmassa.

Mikko on jatkosodan aikana Laatokan linnakkeella, sillä hän tuntee tarkkaan Laatokan saariston. Antti katoaa jatkosodan lopulla. Vuoden 1945 puolella Mikko saa tietää Antti-veljensä kuolinpaikasta. Entinen aseveli auttaa häntä vaaralliselle matkalle muistojen saaristoon.

Karjalaistaustainen Lassi Hakulinen kirjoittaa viihdyttäviä ja jännittäviä historiallisia romaaneja. Kysyin häneltä, miten hän on onnistunut niin todentuntuisesti kirjoittamaan. Hän kertoi tarkistavansa kaikki faktat luotettavista lähteistä.

Muita Lassi Hakulisen kirjoja: ***Syysjuhannus*** sekä muistelmateos ***Haku-Veikko.*** Lassin isä Veikko Hakulinen on kotoisin Kurkijoelta ja äiti Raili (os. Kiuru) Kivennavalta.

Katariina Ahtiainen

Inkerinsuomalaisten vaietut muistot

Inkerissä syntynyt toimittaja Santeri Pakkanen ja hänen tyttärensä Lea Pakkanen tulivat paluumuuttajina Suomeen v. 1990. Käynti entisillä asuinsijoilla Petroskoin liepeillä v. 2017 herätti tarpeen tietää lisää oman perheen ja suvun vaiheista.

Tästä alkoi kolme vuotta kestänyt tutkimusprojekti. He haastattelivat läheisiään, kaivautuivat arkistojen tietoihin ja matkustivat eri puolille Venäjää. Vähitellen tietoja löytyi, uusia sukulaisiakin.

Santerin vanhempia ja isovanhempia kohtasi Inkerinmaalla ankara vaino ja he joutuivat muuttamaan pois kotiseudultaan pysyvästi. Näistä asioista vaiettiin aikanaan. Santeri ja Lea etsivät sukulaisten karkotuspaikoista jälkiä läheisistään: Norilsk Siperiassa, Tiksi Jäämeren rannalla ovat kaukaisimmat kohteet. Valokuvaaja Meeri Koutaniemen kuvat ovat vaikuttavia.

Kirjassa ovat vuorotellen kertojina isä Santeri (s. 1950)ja tytär Lea (s. 1983). Tästä syntyy elävöittävä näkökulmien vaihtelu. Kirjassa tulee esille paitsi suvun historia, myös Inkerinmaan historia. Lisäksi teoksen loppuosassa kuvataan sopeutumista Suomeen – muuttajat olivat suomenkielisiä, mutta muukalaisuuden tunne varjosti.

Historian Ystäväin Liitto palkitsi Pakkasten kirjan vuoden 2020 historiateoksena.

> **Lea ja Santeri Pakkanen:** *Se tapahtui meille - isän ja tyttären matka inkerinsuomalaisuuteen*. Gummerus 2020. 425 s. Kuv., karttoja. ISBN 978-951-24-1634-9

Katariina Ahtiainen

Karjalaiset suvut

Karjalan Liitto, **Karjalan Sivistysseura**, **Karjalaisten Sukuyhteisöjen Liitto** ja **Opintokeskus Sivis** järjestävät webinaarisarjan ”*Karjalainen sukuni*”. Ohjelmassa on ollut jo kolme esitelmää. Keväällä on vielä yksi tilaisuus, sarja jatkuu jälleen syksyllä. Sarjan kaikki esitelmät on tallennettu ja niitä voi katsoa Youtuben kautta Karjalaisen Sivistysseuran Youtube-kanavalla. Suorana esitelmiä seuraavilla on mahdollisuus esittää myös kysymyksiä. Linkit esitelmiin löytyvät Karjalan Liiton webbisivulta (*karjalanliitto.fi*) kohdasta ’*nauhoitetut tallenteet*’. Sieltä löytyy muutakin mielenkiintoista.

Metsäpirtin Ahtiaisten tarina

Sukuseuran puheenjohtaja Harri Laine esitti 8.4.2021 Karjalainen sukuni -webinaarisarjassa Metsäpirtin Ahtiaisten tarinan otsikolla ”*Lahjoitusmaatalonpojista itsenäisiksi talonpojiksi, kalastajiksi ja maailmalle*”. Harrin esitys käsitteli 1700-luvun alkupuolelta, Lauri Ahtiaisen ajoista, Metsäpirtin oloja ja elinkeinoja maataloudesta kalastukseen aina 1900-luvun alkuun asti. Laurin jälkipolvien myötä Harri tarkasteli lahjoitusmaatalonpoikien asuttamaa Metsäpirttiä ja sen kehitystä sekä pitäjän kalatalloutta ja kalakauppaa. Webinaarin tallenne on katsottavissa Karjalaisen Sivistysseuran Youtube-kanavalla, osoite esitykseen alla.

Suora linkki Harrin esitykseen: **youtu.be/zavSpW9OEJM**

Sukuseuran löydät myös Facebookista

purjehdi mukaan ryhmään

Puumerkki on omistajamerkki

Puumerkki ei kerro vain kirjoitustaidon puutteesta. Suomesta on löydetty runsaasti puumerkkejä, mutta itäsuomalaiset ovat tutkimatta.

Puumerkki on kansainvälinen ja vanha kuittausmerkkikäytäntö. Sen historia ulottuu parin tuhannen vuoden taakse.

Puumerkin edeltäjä on kirveellä puun kylkeen tehty *pilkka* tai *kolos*, jolla merkittiin varhaisessa Suomessa maan haltuunotto. Varaus oli yksiselitteinen ja maa sen, joka ensin sen ehti merkitä. Raja-aitaan ja tukkipinoihin lyötiin talon oma merkki, ja saaristossa tärkeään saaliiseen, ajopuihin, missä päti ”*löytäjä saa pitää*”-sääntö.

Suomalaiset ottivat puumerkkejä käyttöön jo 1200–1300-luvulla, mutta lain myötä vuonna 1477 niihin tuli velvoitus, koska talonpojan oli merkittävä myytävät teuraseläimet. Vanhin puumerkkilöydöksemme on Kokemäelle asettuneen saksalaissyntyisen kauppiaan, vuonna 1318 kuolleen *Tidemannuksen* hautakivessä Ulvilassa, Satakunnassa. Kiveen on hakattu vaakunakuva ja puumerkki.

Karjalan merkit tutkimatta

Suomesta on löydetty noin 10 000 erilaista puumerkkiä.

– Piirto on muuttunut ajan kuluessa, mutta maantieteellisesti Itä- ja Länsi-Suomessa puumer-

Vuonna 1916 Vöyristä, Vaasan seudulta koottuja puumerkkejä. (Finna. SLS:n arkisto)

kit ovat olleet samanlaisia, sanoo kansatieteen dosentti **Teppo Korhonen**.

Karjalassa on merkitty puumerkein kodin piirin esineistöä, haravia, sukkuloita, jauhinkiviä, pyttyjä ja äyskäreitä, mutta niistä ei ole koottua ja tutkittua tietoa. Tutkittavaa olisi, vaikka esineistä on tietenkin enin osa tuhoutunut sodassa.

– Aivan varmasti pöytäkirjoista ja tilityksistä löytyy ainakin nimismiesten, lautamiesten ja kauppiaiden puumerkkejä, Korhonen sanoo.

Suomalainen puumerkkitietous perustuu rovasti **Paavo Ekon** (1903–95) varsinaissuomalaisista ja satakuntalaisista kylistä keräämiin merkkeihin. Ekko ei kuitenkaan ottanut talteen olennaista eli merkkeihin liittyvää käyttötietoa. Ekon puumerkkiluettelot ovat saatavilla Turun maakunta-arkistosssa, Museovirastossa Helsingissä ja Mikkelin maakunta-arkistossa.

Pätevä vahvistus

Puumerkki oli oikeudellisesti pätevä ja väärennöksestä ja merkin kaappaamisesta sai tuntuvan sakon. Teppo Korhonen arvelee, että puumerkki voi periaatteessa olla virallinen edelleen. Porilaisessa maakauppakirjassa 60-luvun alussa on vielä puumerkki. Ja toki tyylitellyn nykynimikirjoituksen voi nähdä muistuttavan puumerkkiä.

– Jotkut julkkisten nimikirjoituksethan ovat sellaisia, ettei niistä apteekkarikaan saa selvää.

Puu- eli omistajamerkki oli demokraattinen vahvistustapa. Mutta toisin kuin usein luullaan, puumerkki ei välttämättä tarkoittanut kirjoitustaidottomuutta. Sitä käyttivät kirjoitustaitoiset papit, seksmannit eli kuuudennusmiehet eli tarkastajat, lääkärit, rusthollarit ja nimismiehet ja puumerkki piirrettiin, leiman tapaan, virallisiin asiakirjoihin kuten kauppa- ja perukirjoihin ja torpankontrahteihin.

Rahvas käytti virallisisssa asiakirjoissa usein puumerkkiä vielä 1800-luvun lopulle, vaikka olisivatkin osanneet kirjoittaa. Allekirjoituksesta tuli asiakirjojen ainoa vahvistus vasta kun kirjoitustaito oli yleistynyt. Henkilökohtainen allekirjoitus oli kulttuu-

Muista myös sukuseuran nettisivut

www.sukuni.fi/ahtiainen

rimurros. Puumerkit alkoivat jäädä pois 1860–70-luvulla kansakoululaitoksen tuoman kirjoitustaidon myötä.

– Kalanuotissa ja vastaavissa puumerkki oli kätevä ja säilyi 1900-luvun alkuun, Korhonen sanoo.

Nimikointi, korvamerkki ja kultaleima

Aateloidut suvut ovat puumerkin tavoin merkinneet vaakunallaan esineitä ja asumuksia. Omistusmerkin tehtävää on toimittanut myös säätyläisten liinavaatteiden nimikointi. Oli tärkeää, että vaatteet palasivat pyykkäreiltä oikeisiin talouksiin. Taustalla on nähtävissä puumerkkikäytäntö.

Teppo Korhonen arvelee, että länsisuomalaisissa ryhmäkylissä, joissa tavaroita lainailtiin paljon, varmistettiin puumerkein niiden takaisin saaminen.

Puumerkki oli myös laadun leima ja tae aitoudesta. Keskiajalla käsityöläiset merkitsivät tuotteensa puumerkillään. Nykyiset kultapitoisuusleimat ja lehmien pakolliset korvien EU-merkinnät toimittavat samaa tehtävää.

Kirves, atrain, almanakka

Puumerkkien etsijän on oltava silmä tarkkana. Tottumattomasta merkit voivat näyttää epämääräisiltä veitsenviilloilta. Ne ovat erilaisia suorien ja kaarevien viivojen monimutkaisiakin yhdistelmiä tai ehkä vain rasti. Talonpoikien tyypillisiä kuvioita olivat kirves, jalkajousi, atrain tai varsta, kirkonmiehillä ristikuviot.

Almanakka oli vuosisatojen ajan yleinen ja usein ainoa lukemisto. Sen kiehtovat ”*erikoismerkit*”, planeetta- ja tähtikuviomerkit, ovat helppopiirtoisina päätyneet puumerkeiksi. Puumerkkien käyttöhistorian loppuaikojen merkeistä suurin osa on nimikirjaimia.

Arvelulle suomalaisten puumerkkien yhteyksistä rautakautisiin riimumerkkeihin ei ole tutkimusnäyttöä. Riimuja käytettiin enemmän ajanlaskuun kuin merkitsemiseen ja nyky-Ruotsin puolella, ei juurikaan lahden tällä puolen.

Viereisen sivun kuva: Puutavaran Keminmaan vanhan kirkon rakentamiseen 1600-luvulla lahjoittivat alueen talonpojat. Heidän puumerkkinsä näkyvät edelleen kirkon kattopuissa. (teoksessa Panu Savolainen et al.: Historiallisen arkeologian näkökulma keskiajan ja uuden ajan alun kivikirkkoon. 2018)

Keminmaan vanha kirkko

Laipiolaudat (1600-luvun puoliväli)

L1
Perukirja 1734: Juoperi
Pit. kok. 1856: Juopperi

L2
Perukirja 1780: Junno

L4
Pit. kok. 1784:
Johan Majala

L5

L6

L3

L8
Perukirja 1762: Johan Herva

L9

L10

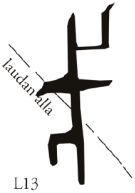

L11

L12

L7
Perukirja 1690: Olof Ruicka
Perukirja 1762: Lars Ruicka
Perukirja 1793: Henric Ruicka

L14

L15

L16 (laipion pitkittäisessä orressa)

L13
Perukirja 1696: Nils Henrichsson
Perukirja 1729: Niels Nielsson

Runkohuoneen kattorakenteet (1550-luku)

RH1 (3EK)

RH2 (5A)

RH3 (3ES)
Perukirja 1734:
Rautio

RH4 (3PS)
Perukirja 1774: Pörhö

RH5 (9PS)

RH6 (11PS)
Perukirja 1799: Johan Wanha

RH6 (20C)

RH7 (22ES)
pit. kok. 1776:
Lukkarila

RH8 (23PS)
sama kuin L1

Asehuone ja sakaristo

A1 (laipion niskassa)
sama kuin L13

S1 (länsipuolen
räystäslaudassa)

S2 (itäpuolen kat-
tolaudoituksesa)

Astioita ei ole aina käyty ostaisemassa kaupasta. Itse tehty on työn takana. Puumerkki kimpipytyn pohjassa. (Finna. Kustavin museo)

Toisen verkkojen kokeminen on edelleen vakava asia. Merkitseminen on ollut aina tärkeää. Verkonmerkin puumerkkikuvio on yläpäästään suljettu rasti. (Finna. Turun museokeskus)

Käyttöoikeus ja Esko

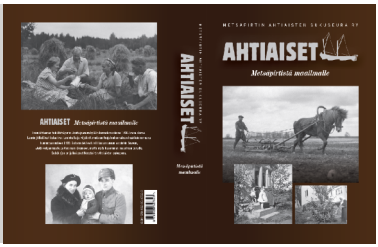
Puumerkin käyttöoikeus siirtyi talon mukana vanhimmalle pojalle. Vaimolla saattoi olla oma puumerkki tai merkki siirtyi hänelle leskenä.Talon ostajalle se siirtyi usein, jos kauppaan kuului paljon merkittyä tavaraa.

Talonjaossa suvun perus- eli kantakuvioon tehtiin lisäyksiä. Kokonaan uudenkin merkin sai tehdä, kunhan uusi merkki ei muistuttanut lähialueen merkkejä.

Sitten on vielä Eskon puumerkki. **Aleksis Kiven** näytelmässä *Nummisuutarit* (1864) sen piirtää ei aivan täysivaltainen Esko naimasopimukseen, vaikkei se hänen olekaan: ”*Sinne minunki puumerkkini vielä tuleman pitää*”. Näinpä Eskon puumerkillä tarkoitetaan nyt asiaankuulumatonta, tarpeetonta tai typerää merkintää tai korjausta ja Kivi viitannee puumerkkiin

Vielä vailla omaa sukukirjaa?

Viimeisiä kappaleita vielä jäljellä! Kysy omaasi sukuseuran hallitukselta, yhteystiedot lehden lopussa.

Huomionosoituksia

Metsäpirtti Seura ry:n yhdistetyssä kevät- ja syyskokouksessa marraskuussa 2020 jaettiin Karjalan Liiton myöntämät ansiomerkit seuraaville sukuseuramme jäsenille: hopeinen ansiomerkki **Raija Herrala-Nurmelle** ja **Pentti Ahtiaiselle**, pronssinen ansiomerkki **Katariina Ahtiaiselle**.

väistyvänä allekirjoitusmuotona. Todennäköisesti Esko piirsikin kynään tottumattomana vain huteran rastin.

Puumerkki-sana tulee ruotsin sanasta *´bomärke´*, asumamerkki. Sana taustalla on muinaissaksan *´Bumark´* ja puumerkkikäytäntökin on germaaninen. Puumerkkejä on käytetty koko Skandinaviassa, Ranskassa, Englannissa, Sveitsissä, Itävallassa, Saksassa ja Pohjois-Italiassa. Itä-Euroopassa niitä ei ole. Hansakauppa toi tavan Suomen rannikolle ja levisi muualle maahan.

Taina Saarinen

Lähteitä:

Ekko, P. O. & **Timo Ekko**: Länsi-Suomen puumerkkien historia. (2. p. 2002)

Korhonen, Teppo: Luento suomalaisista puumerkeistä Turun pääkirjastossa 4.3.2014

Leino-Kaukiainen, Pirkko: Suomalaisten kirjalliset taidot autonomian kaudella. Historiallinen aikakauskirja 105. Helsinki: Suomen historiallinen seura. 2007

Silpala, Elsa: Tektiilit kodin kaunistaa. Hämeen ammattikorkeakoulu 2015

Wilson, Kendra: Suomen riimukirjoitukset kautta aikojen. Hiiskuttua-verkkolehti 6.11.2017. Turun yliopisto

Åström, Anna-Maria: ”*Sockenboarne*”. Herrgårdskultur i Savolax 1790–1850. Skrifter utgivna av Svenska litteratursällskapet i Finland nr 585. Helsingfors 1993

Vanhojen kirjeiden kertomaa

Riitta Siltanen on taas löytänyt arkistoistaan vanhoja kirjeitä ja kortteja. Nyt luettavana on korsussa kirjoitettu kirje.

KENTTÄPOSTIA

Lotta Maikki Ahtiainen
Viipuri
Kannaksen lotat

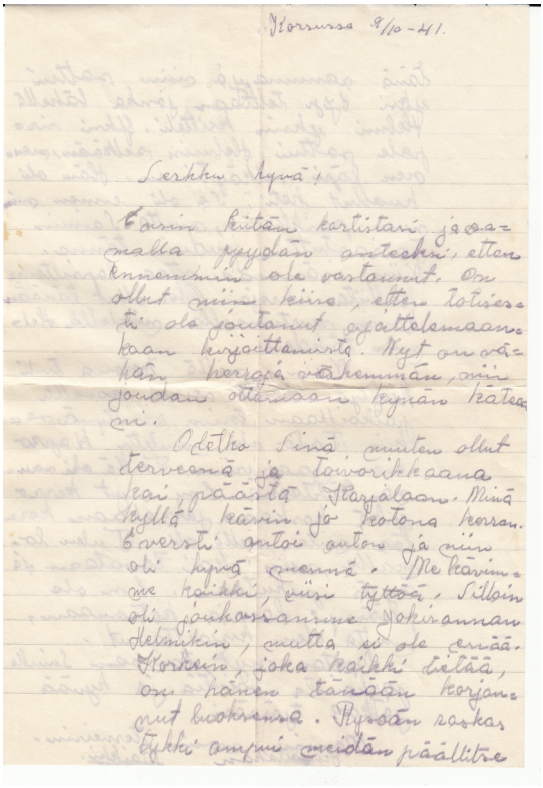
Korsussa 9/10-41

Serkku hyvä!

Ensin kiitän kortistasi ja samalla pyydän anteeksi, etten ennemmin ole vastannut. On ollut niin kiire, etten totisesti ole joutanut ajattelemaankaan kirjoittamista. Nyt on vähän herroja vähemmän, niin joudan ottamaan kynän käteeni.

Oletko Sinä muuten ollut terveenä ja toivorikkaana kai, päästä Karjalaan. Minä kyllä kävin jo kotona kerran. Eversti antoi auton ja niin oli hyvä mennä. Me kävimme kaikki, viisi tyttöä. Silloin oli joukossamme Jokirannan Helmikin, mutta ei ole enää. Korkein, joka kaikki tietää, on hänen tänään korjannut luoksensa. Ryssän raskas tykki ampui meidän päällitse tänä aamuna ja niin sattui yksi telttaan, jonka lähellä Helmi yksin keitteli. Yksi sirpale sattui Helmin selkään, mennen läpi selkäytimeen. Hän oli kuollut heti. Se oli ennen minun paikkani, mutta Saimin sairastuttua jouduin tänne. Niin isänmaa ottaa lapsiltansa kalliita uhreja. Olen ollut tänään kovin murtuneella mielellä Helmin tähden.

Niin, siellä kotona tuli käytyä. Meillä seisoi navetta paikoilllaan, tosin revittynä sekin. Talo oli muutettu Aapro-enon naapuriin.

Teillä oli sauna tähteenä. En nyt kerro enkä koskaan jaksakaan kertoa mitä siellä oli. Tulen lomalle, niin kai tavataan ja myös puhutaan. En ole päässyt Lauria katsomaan, mutta olen kirjoittanut. Lopetan nyt, toivoen Sinulle parhainta vointia ja hyvää jatkoa työssäsi.

Monin, monin terveisin.
Maikki Kirjoitathan

Jäsenlehti kaipaa kirjoittajia!

Sukuseuran jäsenlehti ilmestyy vuosittain. Lehteen kaivataan monipuolisia kirjoituksia. Aiheet voivat olla mitä tahansa kiinnostusta herättäviä. Voit esimerkiksi kertoa erityisestä harrastuksestasi, muistella menneiden aikojen tarinoita tai kertoa vierailusta mielenkiintoisessa kohteessa. Onko sinulla vain ajatus aiheesta, mutta kirjoittaminen ei tahdo onnistua? Ota silti yhteyttä lehden päätoimittajaan Katariinaan, kyllä teksti yhdessä saadaan syntymään.

Lehden vastaava päätoimittaja:
Katariina Ahtiainen, Pylsynkatu 10, 33500 Tampere
katariina.ahtiainen@kolumbus.fi

пирожки - eväitä virtuaalimatkalle

Harri Laine

Matkalle lähdettäessä otetaan yleensä eväitä mukaan. Metsäpirtin virtuaalimatkalla paikallistunnelmaan voisi virittäytyä vaikkapa venäläisen piirakan (piroshki) ja rapsakan venäläisen suolakurkun voimin. Ruokajuomaksi sopisi venäläinen 'valkoviini', mutta koska virtuaalimatkalla joutuu ajamaan itse, niin virhepainallusten ja eksymisen välttämiseksi kotikalja tai vesi on ehkä parempi vaihtoehto.

Piroshki-piirakka, raaka-aineet	
Taikina:	**Täyte:**
4 dl maitoa	400 g jauhelihaa (esim. nauta 10%)
10 dl vehnäjauhoja	¾ dl bulguria (tai saman verran riisiä - bulguri on pienirakeisempaa)
1,5 pussia kuivahiivaa	1 isohko sipuli
1,5 tl suolaa	1 porkkana
1,5 rlk sokeria	3 valkosipulin kynttä
75 g voita	1 isohko venäläinen suolakurkku
	Kourallinen kuivattuja herkkutatteja (tai tuoreita herkkusieniä tai suolasieniä)
Voiteluun 1 kananmuna	120 g smetanaa (pikkupurkki)
	n. 1 tl mustapippuria
	n. 1 dl tuoretta tillisilppua
	1 rlk kapriksia
	suolaa
	n. 3 dl vettä bulgurin/riisin keittämiseen
	1 rlk rypsiöljyä paistamiseen

Piroshki-piirakka on perinteinen venäläinen leivonnainen. Sille ei kuitenkaan näytä olevan yhtä oikeaa reseptiä. Se voi olla yksinkertainen tai monisäikeisempi. Täyte voi olla suolainen tai makea. Suolaisessa täytteessä voi olla lihaa tai pelkästään kasviksia. Mausteetkin voi valita oman maun mukaan. Piirakan voi paistaa uunissa tai öljyssä.

Tutustuin piroshki-piirakoihin ensi kertaa 1990-luvulla Petroskoissa luento- ja seminaarimatkoilla. Siellä mummot myivät piirakoita kadunvarressa kylmälaukuistaan. Suolaisissa piirakoissa oli kaalitäytettä. Kahvila Capuccinossa Heinolassa on muutaman vuoden

ajan ollut tarjolla maukkaita uunissa paistettuja venäläisiä lihapiirakoita. Niiden innoittamana ryhdyin pari vuotta sitten kokeilemaan oman version tekoa. Netistä löytyy näillekin piirakoille satoja reseptejä. Taikinan suhteen resepteissä on vain vähän vaihtelua. Taikina on tavallinen pulla- tai munkkitaikina, ilman kardemummaa kuitenkin. Täytteen maun viritteleminen vastaamaan kuvitelmaani venäläismausta on vaatinut useampia kokeiluja. Oheinen versio on noin kymmenes kokeilu. Ohjeesta tulee 16 piirakkaa. Piirakat voi pakastaa.

Tässä piirakoita virtuaalisesti nautittavaksi:

1. Valmistele taikina:

- Mittaa jauhot.
- Sekoita jauhoihin kuivahiiva, suola ja sokeri.
- Sulata ja jäähdytä voi.
- Lämmitä maito n. 40 asteeseen.
- Kaada maito leivonta-astiaan.
- Sekoita maitoon jauhot. Lisää voisula. Vaivaa taikinaa noin 5 minuuttia.
- Muotoile taikina palloksi. Sivele pallon pinta rypsiöljyllä kuivumisen estämiseksi.
- Laita taikina takaisin kulhoon ja
- jätä nousemaan vähintään tunniksi lämpimään paikkaan liinan alle.

Laita uuni kuumenemaan 200 asteeseen.

2. Valmista täyte:

- Laita kuivatut sienet likoamaan vähintään ½ tunniksi. Jos käytät suolasieniä, liota niistä liika suola pois.
- Keitä bulguri tai riisi ohjeiden mukaan. Tähän tarvitaan vettä ja suolaa.
- Silppua sipuli ja porkkana noin 3 mm kuutioiksi ja valkosipulinkynnet vielä hieman pienemmäksi silpuksi.
- Ruskista paistinpannulla rypsiöljyssä jauheliha. Lisää sipuli, porkkana ja valkosipulit.
- Paista kunnes sipulit ovat pehmenneet.
- Purista liotetut sienet kuiviksi, silppua ne ja lisää pannulle. Paista vielä noin 5 minuuttia. Kuivattujen sienten asemasta voi toki käyttää tuoreita sieniä.
- Kaada jauhelihaseos kulhoon. Lisää joukkoon kypsennetty bulgur tai riisi, pieniksi paloiksi silputtu suolakurkku, silputut kaprikset ja smetana. Mausta tillisilpulla ja pippurilla. Sekoita. Lisää suolaa tarpeen mukaan. Pippuria ja suolaa kannattaa lisätä vähitellen ja testata riittävyys maistamalla.

3. Tee piirakat:

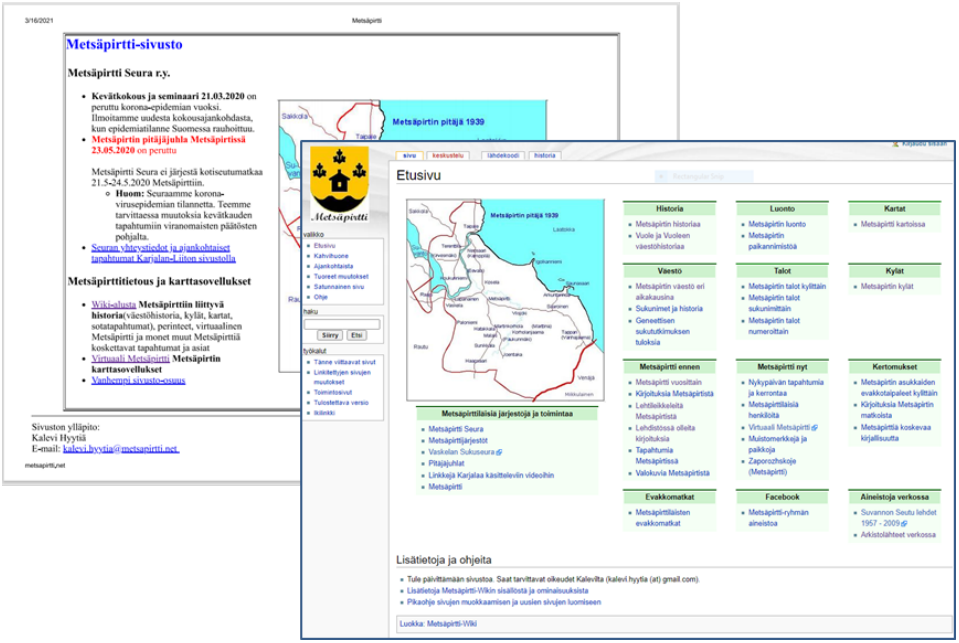
Ota taikina kulhosta. Vaivaa taikinaa hetki. Tee taikinasta 16 noin ison kananmunan kokoista palloa. Kauli kukin taikinapallo vuorollaan pyöreäksi halkaisijaltaan n. 11-12 sentin levyksi. Laita levyn keskelle pitkulaiseksi pötkyläksi täytettä 2 reilua ruokalusikallista. Jätä pari senttiä tilaa myös päätyihin. Voitele taikinan reuna vedellä. Taita taikinan reunat ylös pitkittäissuunnassa ja nypi reunat kunnolla yhteen. Laita piirakat pellille leivinpaperin päälle nypitty sauma alaspäin. Pannulle mahtuu 8 piirakkaa. Voitele piirakat kananmunalla ennen paistamista. Paista 200 asteessa uunin keskitasolla noin 15 minuuttia kunnes pinta on sopivan ruskea.

Virtuaalimatka Metsäpirttiin

Google Earthissa on tarkkoja satelliittikuvia kaikkialta maapallolta ja siellä pystyy seikkailemaan nettiselaimella sekä suomen kielellä.

earth.google.com

Kuvassa *metsapirtti.net* -sivuston etusivu ja wiki:n alkusivu

www.metsapirtti.net

Matkailu Metsäpirttiin ei vielä aikoihin ole mahdollista muuten kuin virtuaalisesti. Virtuaalimatkailua voit harjoittaa vaikkapa tarkan karttapallon tarjoilevalla ***Google Earth*** -sovelluksella, mutta mielenkiintoisempia kohteita ja tietoja löydät tutustumalla **Kalevi Hyytiän** luomaan mainioon ***metsapirtti.net*** -sivustoon. Sivuston '*Virtuaali Metsäpirtti*'-osiossa voit tutkiskella muinaisten asukkaiden asuinpaikkoja. Sivuston '*Wiki-alusta*' -osioissa on valtava määrä tietoa Metsäpirtistä, sen historiasta, kylistä, suvuista, elinkeinoista ja tapahtumista. Jos haluat tehdä omaa sukututkimusta, sivustolta löytyy runsaasti linkkejä verkosta löytyvään lähdemateriaaliin. Sivustolla on myös Inkerinmaahan liittyvää asiaa. Sivusto ei ole täysin valmis ja voit osallistua sen jatkokehittelyyn.

Harri Laine

Talo Viisjoella Harjunkylässä

Isäni oli kotoisin Metsäpirtistä, Viisjoen Harjunkylästä. Koti jäi sinne ja asukkaat lähtivät lokakuussa 1939. Isä jäi Tapparin rajan tuntumaan sotatöihin.

1980-luvulla sankarimatkailijat kiertelivät Kannasta ja Metsäpirttiä tuoden tiedon Kauhajoelle, että talo on pystyssä ja asutettuna. Tätähän piti sitten lähteä katsomaan ja 1990 kesällä lähti 15 henkeä, pääosin Etelä-Pohjanmaalta, osin muualta matkan varrelta, kohti entisiä kotiseutuja. Matkassa oli useita, jotka olivat Metsäpirtissä syntyneet ja eläneetkin pitkään.

Siihen aikaan Venäjällä oli vielä käytäntö, että Kannakselle aikovat turistit majoitettiin Terijoelle. Siitä eteenpäin piti jatkaa Intouristin bussilla paikallinen ”opas” eli virallinen valvoja mukana.

Yöpymisen jälkeen sitten lähdettiin, Kivennavan, Valkjärven ja Raudun kautta Metsäpirttiin. Oli jännittävä nähdä seutuja, joista vanhemmat niin paljon olivat kertoneet. Tämä oli minulle ensimmäinen kerta Kannaksella.

Talo löytyi helposti, olihan matkassa kaksi setääni, jotka hyvin muistivat kotinsa paikan.

Hieman oli ulkonäkö muuttunut, eteisen puoleiselle seinus-

Kylässä Šmelevillä

talle oli rakennettu kesähuone ja talo oli maalattu vihreäksi. Sisällä oli leivinuuni purettu ja sisustus tietenkin asukkaiden mieltymyksen ja saatavilla olleiden rakennustarvikkeiden kompromissi.

Yllättynyt isäntäväki osoittautui erittäin ystävälliseksi ja kahvia olisi heti ryhdytty keittämään vieraille.

Taloa asusti Šmelevin pariskunta. He olivat kotoisin Valko-Venäjältä. Heillä oli kaksi aikuista poikaa joista nuorempi asui vielä talossa. Vanhemmalla oli jo oma perhe, vaimo ja kaksi lasta, tyttö ja poika. He eivät kaukana asuneet, koska olivat kohta paikalla, kun tietoa yllätysvieraista saivat.

Isäntä oli työskennellyt metsänvartijana ja toinen pojista jatkoi tässä työssä, toinen oli rautateillä hommissa. Emäntä jakoi kylällä postia. (Meillä oli tulkki mukana, ei tästä muuten olisi selkoa tullut)

Emme kuitenkaan jääneet kahville, aikaa oli rajoitetusti, sillä määräysten mukaan piti Terijoella olla tiettyyn kellonaikaan mennessä. Halusimme nähdä Laatokan, aallonmurtajan sekä kalastussataman. Bussia oli seurannut joko pyynnöstä tai omatoimisesti pari Lada-taksia, setieni kanssa hyppäsin toiseen ja ajeltiin rantaan. Aallonmurtaja on siitä asti ollut matkojeni kohokohde.

Matkalla setäni näyttivät myös Osuuskaupan Saaroisten myymälän paikan, siellä äitini ja hänen vanhempi veljensä olivat 1930-luvulla töissä. Veli toimi myymälänhoitajana ja äiti oli myyjättärenä.

Palatessamme poikkesimme vielä kotitalolla ja otimme osoitteen. Meidät toivotettiin tervetulleeksi uudelleen ja lupasimme toki tulla. Vielä ehdimme pari kivijalkaa horsmien ja nokkosten keskeltä löytää ennen paluuta hotelliin.

Harjunkylässä oli ollut 22 taloa ennen sotaa, nyt oli neljä niistä jäljellä.

Seuraava matka

Heti seuraavana kesänä ei matkaa järjestynyt, mutta heinäkuussa 1992 lähti Kauhajoelta pikkubussi matkaan, kaksi setää ja lähiomaisia, Turusta Lappeenrannan kautta loput kyytiin. Kaikki olimme Ahtiaisia, kaksi avioliiton kautta sukuun tullutta. Yhdeksän henkeä meitä oli.

Tulkkeina meillä oli Liukkosen pariskunta, he olivat inkerinsuomalaisia, asuivat Toksovassa Pietarin lähellä. Heistä oli todella suuri apu. He olivat etukäteen informoineet talon asukkai-

Ylemmmässä kuvassa talo vuonna 1992 ja alemmassa vuonna 2018

ta, joten meitä tiedettiin odottaa ja taisivat olla paikalla jo, kun saavuimme.

Meille tarjottiin kanakeittoa, rosollia ja lohta, myöhemmin teen kanssa oli ihania vehnätaikinaan tehtyjä piiraita, joiden sisällä oli kananmunaa sekä yrttisilppua. Kaikki ruoka oli todella maukasta.

Lähdimme siitä majapaikkaan, Vaskelan kosken lähellä sijaitsevaan kalastusmajaan. Vaan kun lähestyimme paikkaa, niin tien poikki oli puomi alhaalla ja aseistautunut vartiomies ilmoitti, että ei ole meillä sinne pääsyä. Minulle ei ole selvinnyt, mikä oli syy.

Ei muu auttanut, kuin ajaa takaisin talolle.

Hetken hämmästelyn jälkeen järjestyi kaikille yösija, sänkyihin, sohviin ja lattialle. Patjoja ja peittoja riitti, kesähuonekin tuli käyttöön. Missähän isäntäväki nukkui, saunassa vai naapurissa, en tiedä. Aamulla oli kuitenkin kahvit ja teet sekä aamiaistarpeet pöydässä.

Lähdimme käymään Liukkosten kotona Toksovassa ja siitä jatkoimme Pietariin. Kaupunki aloitteli elämää vapaan markkinatalouden malliin. Nevski Prospektilla ei vielä ollut ruuhkaa, mutta jalkakäytäville oli perustettu myyntipöytiä. Tarjonta oli monipuolista, gruusialaisesta kuohuviinistä kauko-ohjattaviin tankkeihin, neuvostosotilaan päähineistä korvakoruihin. Hyviä hankintoja teimme tuliaisiksi kotiin.

Mutta se varsinainen tuliainen, Šmeleveille, otettiin mukaan paluumatkalla Toksovan liepeiltä.

Jääkaappi-pakastin

Pietarissa käynti olikin ollut peiteoperaatio, yllätys oli täydellinen, myös minulle! Laite asennettiin talon keittiöön, pistorasia löytyi ja sulakekaan ei palanut, kun käynnistettiin. Mukaan oli varattu pakastepusseja ja illan mittaan emäntä sai pikakurssin pakastuksen alkeisiin.

Meillä oli nyt hyvää aikaa tutustua talon ympäristöön. Kasvimaa oli hyvin hoidettu, perunaa, sipulia, kaalia, punajuurta ja porkkanaa kasvoi ainakin.

Unikot kukkivat kaiken seassa. Toisessa maassa oli tilliä, pienessä kasvihuoneessa tomaatteja ja kurkkua. Heillä oli myös possu, karsinassa pihan sivustalla. Ei ihan pieni enää, mutta varmaan sai lihoa vielä syksyyn asti. Sitten päätyi toivottavasti osa uuteen pakastimeen, loput suolattuna tiinuun. Muita eläimiä ei ollut.

Naapurustossa oli kanoja ja yhdessä talossa mustanvalkea lehmä ja vasikka. Kissoja vilisti useita, yhdellä oli pennut. Minulle tarjosivat naapurin lapset pentua kotiin viemisiksi. En uskaltanut ottaa, jos se olisi tullissa alkanut naukua, olisimme olleet pulassa koko sakki. Valtionjohdon tasolla kissanpennun lahjoitus sujuu paremmin.

Mietin mistä emäntä sai aineet ruokien valmistukseen, muhkeita lihapullia saimme toisena päivänä. Kylän kaupan tarjonta oli todella vaatimaton. Varmaan harjoitettiin vaihdantataloutta ja postinjakajana hänellä oli hyvät suhteet.

Vierailumme aikana vanhemman pojan perhe oli aika paljon läsnä, miniä autteli emäntää meidän passaamisessamme ja heillä oli autokin. Metsäpirtin keskustassa oli enemmän kauppoja, siellä saattoivat käydä.

Lähtöpäivän aamuna lämmitettiin sauna, siellä oli suomalainen kiuas. Hyvät löylyt saimme ja tyytyväisinä lähdimme kotiin.

Jälleen taloa katsomassa

Seuraava käyntini tapahtui parin vuoden kuluttua, oppaana oli enoni. Pääosin seikkailimme Sakkolassa, mutta pitihän taloa käydä tervehtimässä. Enoni oli

Ahtiaisia ja talon asukkaita 1990

käynyt siellä juhannuksena 1939 sisarensa eli äitini häissä ollessaan 13-vuotias.

Kotona oli nyt emäntä yksin, hän riemastui tulostamme kovin, valitteli, ettei ollut mitään tarjottavaa. Kipaisi naapuriin ja palasi vodkapullon kanssa, saimme sen matkaevääksi. Pitihän lahja ottaa vastaan emmekä pullon sisältöä maahan kataneet.

Sitten alkoivat sukuseuramme matkat. Aina kävimme talolla ja aika moni sukumme nuorison edustaja pääsi/joutui tutustumaan isoisänsä kotitanhuviin.

Josssain vaiheessa vanhaisäntä oli muuttanut mullan alle ja v. 2000 oli emäntä Pietarissa sairaalassa silmäongelmien takia. Molemmat pojat olivat muistaakseni silloin talossa paikalla.

Parin vuoden päästä talossa asuivat nuorempi poika vaimonsa kanssa. Sisätiloissa oli tehty uudistuksia, tapettia vaihdettu ja yleisilme oli hyvin siisti. Jääkaappi-pakastin surrasi edelleen keittiössä ja sieltä talon rouva kattoi pöytään makkaraa ja muuta pientä purtavaa leivän ja vodkalasillisen kera. Otin valokuvia ja sanakirjan avustuksella kuulumisia vaihdettiin.

Tämä rouva oli hyvin sympaattinen ja tarmokkaan oloinen. Otin vielä osoitteen ja lupasin lähettää kuvia. Talo vaikutti olevan hyvässä hoidossa, lähdimme jatkamaan matkaa.

Lähetinkin syksyllä kuvia pienen kirjeen kera. Työpaikalleni oli tullut venäjäntaitoinen henkilö, joka käänsi kirjeeni. Yllättävän nopeasti sain talon rouvalta vastauksen, pitkän ja hauskan kirjeen.

Kääntäjä joutui kuitenkin työpaikassani lopettamaan, joten kirjeenvaihto loppui lyhyeen. Se oli harmillista.

Vuosina 2006-2010 osallistuin muistolehdon talkoomatkoihin. Ne olivat kivoja reissuja, pienellä porukalla ketterästi kuljettiin, majapaikat olivat mielenkiintoisia. Muistolehdossa siivotttin talven jälkiä, kitkettiin, karsittiin, haravoitiin ym.

Aherruksen jälkeen retkeiltiin ja Saaroisiin mennessä koukattiin Harjunkylän kautta, jotta ehdin vilkaista taloa ja ottaa kuvan. Hiljaista oli pihapiirissä, pari kertaa huomasin isännän siellä kävelevän.

Katselin joku aika sitten tarkemmin 2009 otettuja kuvia talosta. Huonolta näytti, ei mitään kasvimaata eikä kukkapenkkejä, talossa verhot ikkunoiden edessä, seinänvierustat roskaa täynnä. Ei varmasti naisväkeä asunut siellä enää.

Aikaa kului, matkani suuntautuivat Sortavalan, Petroskoin ja Aunuksen maille.

2018 oli sitten Taipaleenjoen 200-vuotisjuhla ja sain tilaisuuden pistäytyä talolla. Bussimme oli tauolla kyläkaupan pihassa, mistä oli lyhyt matka.

Tienviitta Viisjoen Harjunkylässä. Neuvosto ei ole saanut päätettyä tien nimeä.

Talo oli kokenut melkoisen muodonmuutoksen, 2018 otettu kuva kertoo enemmän kuin sanat. Vinyylilankku on kuulemma uusi pintamateriaali.

Talon vasemmalla puolella oli iso kasvihuone, sen luona puuhaili naishenkilö ja aivan luokseni portin pieleen käveli keskiikäinen mies. Kysyin häneltä saanko kuvata, kerroin olevani Suomesta ja että talo oli isäni koti. Mies vastasi heidän tietävän, että talo on suomalaisten rakentama.

Samassa sain viestin, että takaisin bussille, lähdetään. Sain vielä sanottua, että remontti on hyvä ja talo kaunis. Mies tuli tyytyväiseksi, jopa hymyili ja kiitti.

Tämä pieni valkoinen valhe ei jäänyt mieltä painamaan, mutta harmitti, etten kysynyt edes heidän nimeään. Istuimme sitten Viisjoen rantatörmällä piknikillä, ajattelin, että ensi kerralla sitten kyselen.

Vielä ei ole tullut sitä kertaa eikä näköpiirissä ole matkoja, ei etelään eikä itään. Koronasta kyllä päästään, mutta mitä Venäjällä tapahtuu, sitä emme tiedä. Seppo Räty sanoi aikanaan jotain Saksan-maasta, jotkut vaihtavat maan nimeä siihen lausumaan.

Rosa Liksom taas sanoi Jari Tervon haastattelussa, että Venäjä yllättää aina, mikään ei mene niinkuin on luvattu, kaikki järjestyy kuitenkin lopulta.

Sitä odotellessa.

Hyvää kevään odotusta, pysykää terveenä kaikki.

Runebergin päivänä 5.2.2021
Liisahelena Ståhle

Vuosikokous 2020 ja 2021

Seuran hallitus päätti elokuussa 2020 siirtää vuosikokouksen pitämisen pandemian leviämisen kannalta turvallisempaan ajankohtaan. Toiveena oli, että kokous olisi voitu pitää alkuvuodesta 2021. Pandemiatilanne tämän vuoden alussa oli kuitenkin paljon huonompi kuin syksyllä. Jos pandemia laantuu nykyistä vauhtia, turvallinen ajankohta kokoukselle voisi olla heinä-elokuussa. Koska vuoden 2021 kokouskin tulee ajankohtaiseksi silloin, on parasta yhdistää vuosikokoukset. Toimintakauden 2019-2020 toimintakertomus sekä tuloslaskelma ja tase ovat alla. Kauden tulos oli voitollinen.

Kuluvalla kaudella ei ole ollut varsinaista jäsentoimintaa. Syksyllä lähetettiin jäsenkirje ja nyt lehti. Hallitus on pitänyt yhden lähikokouksen. Pari sukukirjaa on saatu myytyä. Niitä on vielä pieni määrä jäljellä, joten kannattaa pitää kiirettä, jos haluaa ostaa kirjan, vaikkapa lahjaksi. Kauden tulos tulee olemaan noin 1000€ tappiollinen. Tappio on vähän pienempi kuin edellisen toimintakauden voitto eli seuran taloudellinen tila pysyy hyvänä.

Sukuseuran toimintakertomus 2019-2020

Vuosikokous

Metsäpirtin Ahtiaisten sukuseuran vuosikokous pidettiin yksipäiväisenä Nuutajärven lasikylässä Urjalassa lauantaina 7.9.2019. Läsnä oli 35 henkilöä, joista 30 oli sukuseuran jäseniä.

Tilaisuus aloitettiin ruokailulla Kahvila&Keittö Sylvin tiloissa. Varsinaisessa vuosikokouksessa puhetta valittiin johtamaan seuran varapuheenjohtaja Raija Herrala-Nurmi. Kokouksessa käytiin läpi sääntömääräiset asiat. Hyväksyttiin toimintakertomus ja tilinpäätös, vastuuvapaus myönnettiin hallitukselle. Toimintasuunnitelma hyväksyttiin. Rahastonhoitaja esitteli tulo- ja menarvion, joka hyväksyttiin. Jäsenmaksuksi hyväksyttiin hallituksen esitys 15 euroa.

Hallituksen erovuoroisia jäseniä olivat Harri Laine ja Eija Herrala. He ovat toimineet yhden kolmivuotiskauden ja ovat suostuneet jatkamaan, jollei muita ehdotuksia tule. Ei tullut muita ehdotuksia, joten Harri Laine ja Eija Herrala valittiin toiseksi kolmivuotiskaudeksi sukuseuran hallitukseen. Hallituksen jäsenistä valittiin seuraavaksi toi-

mintakaudeksi puheenjohtajaksi Harri Laine. Toiminnantarkastajiksi valittiin Jaakko Ahtiainen ja Tarmo Ahtiainen. Heille varahenkilöiksi valittiin Matti Ahtiainen Nokialta ja Markku Saarinen.

Toimintaa

Sukuseuramme oli järjestämässä Metsäpirtin Peltosen sukuseuran ja Metsäpirtin Saaroisten kyläyhdistyksen kanssa 30.6.2019 Uudessakaupungissa Metsäpirtin pitäjäjuhlaa. Raija Herrala-Nurmi toimi juhlatoimikunnan puheenjohtajana. Juhlaa edeltäviin talkoisiin osallistui kymmeniä sukuseuran jäseniä. Illalla sukuseuran väkeä ja muita talkoolaisia yhteensä 25 henkilöä osallistui saaristoristeilyyn Uudenkaupungin edustalla. Sunnuntain juhlapäivä kokosi lähes 300 osallistujaa.

Sukuseuran jäseniä osallistui kesällä 2019 Karjalan matkoille eri seurueissa.

Hallitus on pitänyt kaksi kokousta. Lisäksi on pidetty yhteyttä sähköpostitse. Hallitus valitsi seuran varapuheenjohtajaksi Raija Herrala-Nurmen, rahastonhoitajaksi Harri Siltasen ja sihteeriksi Katariina Ahtiaisen.

Sukuseuran jäsenlehti ilmestyi keväällä 2020. Toimintasuunnitelmat muuttuivat radikaalisti kun koronaviruksen leviäminen ilmeni. Seuran toimintapäivä Helsingissä Karjalaisten kesäjuhlien yhteydessä jouduttiin perumaan. Vuosikokoussuunnitelmat syksylle 2020 jäivät avoimeksi kokousrajoitusten vuoksi.

Harri Laine toimii Karjalaisten sukuyhteisöjen liiton hallituksessa.

Seuran nettisivuilla julkaistaan ajankohtaisia tiedotteita. Nettisivuilta löytyy myös sukuseuramme ja sukunimen historiaa, jäseneksi liittymisohjeet, luottamushenkilöiden yhteystiedot, uusimmat uutiset ja myyntituotteet. Eri vuosien jäsenlehdet ovat luettavissa netissä. Sukuseurallamme on myös facebook-sivut. Tähän sukuseuran facebook-ryhmään liittymiseen tarvitaan sähköpostiosoite. Tiedottamiseen käytetään myös facebook-sivuja.

Jäsenistö

Seuran jäsenmäärä on pysytellyt 200 henkilön paikkeilla. Uusia jäseniä ei liittynyt toimintakaudella. Yksi henkilö erosi jäsenyydestä. Poisnukkuneita on tiedossa kaksi henkilöä.

Yhdistyksen tuloslaskelma

31.5.2020

TOIMINTA	
Tuotot	
Kirjamyynti alv 10%	0,00 €
Kirjamyynti alv 0%	149,00 €
Kokousten/jäsentilaisuuksien tulot	875,00 €
Muut tuotot	30,00 €
Metsäpirtti-juhlan tuotot	7 790,00 €
Tuotot yhteensä	**8 844,00 €**
Kulut	
Jäsentilaisuuksien kulut	1 001,38 €
Tarvikkeet ja postikulut	1 148,93 €
Pankin palvelumaksut	159,80 €
Hallituksen kokouskulut	332,50 €
Muut kulut	0,00 €
Metsäpirtti-juhlan kulut	6 501,76 €
Kulut yhteensä	**9 235,37 €**
Toiminta yhteensä	**-385,47 €**
VARAINHANKINTA	
Jäsenmaksutulot	2 945,00 €
Jäsenmaksumenot	-1 100,00 €
Varainhankinta yhteensä	**1 845,00 €**
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT	
Korkotuotot	0,00 €
Maksetut verot/ennakot	150,80 €
Veronpalautukset	0,00 €
Rajoitustuotot ja kulut yhteensä	**150,80 €**
YLEISAVUSTUKSRET	
Lahjoitukset	0,00 €
Lahjoitukset yhteensä	**0,00 €**
TILIKAUDEN TULOS	**1 308,73 €**

Karjalaiset kesäjuhlat

Perinteiset Karjalan Liiton ennen juhannusta järjestämät Karjalaiset kesäjuhlat oli tarkoitus pitää kesällä 2021 Raumalla, mutta ne siirtyvät seuraavalle vuodelle korona-tilanteen vuoksi. Karjalan Liitto tiedottaa tarkemmin kesäjuhlien tilanteesta myöhemmin.

Metsäpirtin pitäjäjuhla

Vuotuinen Metsäpirtin pitäjäjuhla oli suunniteltu järjestettävän toukokuussa 2020 Metsäpirtissä, mutta se jouduttiin korona-tilanteen vuoksi peruuttamaan. Myöskään tänä vuonna ei pitäjäjuhlia pystytä järjestämään.

Sukuseuran tapahtumat

Vallitsevan pandemiatilanteen ja kokoontumisrajoitusten vuoksi sukuseuran tapaamiset on jouduttu valitettavasti siirtämään tulevaisuuteen. Toivottavasti syksy ja parantunut rokotustilanne tuo tähänkin helpotusta.

Kiitos, että pidät osoitetietosi ajantasalla!

Sukuseuran viestinnän kannalta on tärkeää, että jokaisesta jäsenestä on ajantasaiset yhteystiedot sukuseuran jäsenrekisterissä. Muista siis ilmoittaa osoitteenmuutokset niin katuosoitteiden kuin myös sähköpostiosoitteiden osalta, myös puhelinnumerot on hyvä pitää ajan tasalla. Sukuseuran jäsenrekisterin rekisteriotteen voit käydä lukemassa seuran nettisivuilta www.sukuni.fi/ahtiainen

Jäsenrekisteriin liittyvät muutokset voi lähettää sihteerille:
Katariina Ahtiainen, Pylsynkatu 10, 33500 Tampere
katariina.ahtiainen@kolumbus.fi
TAI
suku.ahtiainen@gmail.com

Hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja
Harri Laine
Viskaalintie 44a
00690 Helsinki
puh. 040 562 7050
harri.laine@elisanet.fi

Varapuheenjohtaja
Raija Herrala-Nurmi
Kalevantie 11 B 29
23500 Uusikaupunki
puh. 040 737 4678
rihe@netti.fi

Sihteeri / Jäsenrekisteri
Katariina Ahtiainen
Pylsynkatu 10
33500 Tampere
puh. 040 542 0342
katariina.ahtiainen@kolumbus.fi

Rahastonhoitaja
Harri Siltanen
Veräyksenpolku 13
61800 Kauhajoki
puh. 040 503 5132
harrisiltanen@gmail.com

Jäsen
Johanna Ahtiainen
Päiväniementie 56
37800 Toijala
puh. 050 590 6454
johannaahtiainen@yahoo.com

Jäsen
Eija Herrala
Toivolantie 25
28400 Ulvila
puh. 050 366 2058
eija.herrala@saunalahti.fi

Jäsen
Markku Niemi
Häkilätie 10
01260 Vantaa
puh. 0400 457 995
markku.niemi@kiinteistopalvelukiho.fi

Jäsen
Niina Elo
Tanskalantie 86
21570 Sauvo
puh. 040 584 0013

Metsäpirtin Ahtiaiset -jäsenlehti

Päätoimittaja: Katariina Ahtiainen, Tampere
Taitto: Jouni Ahtiainen, Littoinen
Paino ja postitus: X-Copy, Turku

Turun Hirvensalon saaresta löytyy Evakkotaival -niminen tie
Etu- ja takakannen kuva Liisahelena Ståhle

Lämmintä kesää ja terveyttä toivottaa sukuseuran hallitus!